

Tomáš Šulák, starosta Veselíčka: Vláda by měla vědět, že obce jsou fundamentem státu

Obec Veselíčko letos úspěšně dokončila tříletý pilotní projekt Ministerstva práce a sociálních věcí věnovaný sociálnímu bydlení. I během pandemie koronaviru však umí uskutečňovat další velké investiční akce a nemalé plány má také do budoucna.

Tomáš Šulák je starostou Veselíčka už deset let

Na stěně v kanceláři Tomáše Šuláka, starosty obce Veselíčko v okrese Přerov, najdete mimo jiné viset i pamětní list za vítězství v soutěži Komunální politik roku 2017 (nyní jde o soutěž Komunální projekt roku – pozn. redakce), kde se v kategorii Odpadové hospodářství prosadil s projektem Kompostárna Veselíčko a odpadová spolupráce v MAS Moravská brána.

Všem návštěvníkům je však na očích také na stěně připevněný seznam projektů, které tato devítisetřicetiletá obec již zahájila a je třeba je „pouze“ dokončit, dále projektů, jež se obec chystá co nejdříve začít realizovat, a pak i výčet investičních akcí, které jsou takřka vypsány „ve výhledu“. Všechny tři kategorie projektů jsou pěkně barevně rozlišené.

■ Na seznamu vidím i práce na čtyřech připravovaných nových sociálních bytech v bytovém domě obce...

Těmito novými malometrážními byty navazujeme na naši účast ve třetí pilotním projektu Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) nazvaném Podpora sociálního bydlení (na str. 41 se věnujeme zářijové konferenci, která se projektu věnovala – pozn. redakce). Veselíčko si v rámci tohoto, podle mého názoru velmi zdařilého projektu mimo jiné zpracovalo lokální koncepci sociálního bydlení, v níž se pamatovalo i na vybudování zmíněných čtyř bytů.

Stavíme je v obecním bytovém domě, kde už je devět trochu větších bytů, které zájemcům pronajímáme na dva roky. Tak je chceme motivovat k tomu, aby se po jejich uplynutí se svým bydlením posunuli o level výše – tedy jde o jakousi formu postupného bydlení.

Nové malometrážní byty by měly sloužit hlavně seniorům. Ale nevylučuji ani to, že některý může získat i mladá rodina. Bydlení pro seniory je však jedna z našich priorit, a proto jsme stavbu těchto bytů nezrušili ani nepozastavili, i když koronavirová situace příjmům obecního rozpočtu vůbec nesvědčí.

Ve Veselíčku sice podíl seniorů na celkové počtu obyvatel činí 16,78 %, což mezi obcemi ve správním obvodu ORP Lipník nad Bečvou představuje zhruba průměr, ale já zastávám názor, že lidé této věkové kategorie si nezaslouží, aby na starší leckdy museli hledat odpovídající bydlení třeba i několik kilometrů, či desítek kilometrů od rodné obce a od svých nejbližších příbuzných a přátel.

■ Uvedený pilotní projekt MPSV na celostátní úrovni letos v září skončil – ve Veselíčku už na jaře. Můžete krátce shrnout, co vše dalšího kromě lokální koncepce sociálního bydlení obci přinesl?

My jsme do projektu vstoupili po dvou liniích. Po linii stavební, jejímž výsledkem budou ony nové malometrážní byty, a po linii sociální práce. Získali jsme sociální pracovníci, velmi šikovnou paní, která předtím působila v lipnické charitě. U nás například vypomáhala v domácnostech seniorů, starala se o vyzívání různých žádostí – například i o invalidní vozík, aktivně

se podílela na přípravě některých přednášek v naší Komunitní škole Veselíčko, třeba na téma finanční gramotnosti a předcházení dluhových pastí apod.

Bohužel s ukončením pilotního projektu jsme se museli se sociální pracovníci rozloučit. MPSV sice v rámci projektu vždy na konci kalendářního roku obci na ni zpětně hradilo mzdové náklady, jenže výrazný propad příjmů obce v důsledku pandemie nákazy covid-19 neumožnil, abychom je nyní platili čistě ze svého.

Letos počítáme s poklesem daňových příjmů zhruba o dva miliony korun, přičemž přibližně milion se nám v létě vrátil formou kompenzace za výpadek příjmů v důsledku výplaty kompenzačního bonusu pro podnikatele zasažené ekonomickými následky pandemie, pro nějž si vláda sáhla do inkasa sdílených daní, a tedy i do peněz, které správně náležely municipalitám.

Tedy se historie patrně bude opakovat, protože vláda hodlá učinit stejnou chybu jako na jaře a z inkasa sdílených daní na úkor obcí, měst a krajů opět hradit obnovené kompenzační platby pro osoby samostatně výdělečně činné a další ekonomické subjekty.

Nicméně jedním z neocenitelných přínosů ministerského projektu bylo i to, že jsme v jeho rámci navštěvovali další města a obce, které do projektu vstoupily, a získávali tam cenné a inspirativní zkušenosti z tamní praxe sociálního bydlení. Ať už jsme přijeli na zkušenou třeba na radnice do Křižánek, Víru či Otrokovic, nebo do dalších sídel. Řekl bych, že se tímto způsobem vytvořila síť sdílení dobré praxe sociálního bydlení – a hlavně že se především vytvářela zdola.

Což o to, starostové se při různých příležitostech setkávají na úrovni mikroregionů, správních obvodů obcí s rozšířenou působností, místních akčních skupin, na seminářích a konferencích apod. To není nic neobvyklého a děje se to už mnoho let. Ostatně to mohu potvrdit desetiletými zkušenostmi ve funkci starosty.

Ale tentokrát se v rámci projektu Podpora sociálního bydlení podařilo dát dohromady také sociální pracovnice či manažery projektu v obcích a městech. Pro všechny zúčastněné to bylo velmi přínosné a inspirativní a napomohlo to i k vytváření neformálních kolegiálních vztahů, když bylo například nutné operativně navzájem zkonzultovat řešení nějakého nenadálého problému, přičemž vždy bylo možné počítat se vstřícností a ochotou „druhé strany“.

V Olomouckém kraji jsme byli jedinou obcí, která se tohoto projektu zúčastnila. V naší Komunitní škole jsme k tomu uspo-

řádali řadu setkání, školení a seminářů i pro zástupce okolních obcí. Přicházeli nejen starostové, ale také lidé z různých charit, Armády spásy i třeba hospiců apod. Takže povědomí o projektu, ale hlavně dobré zkušenosti se šířily i touto cestou.

Mimochodem, něco podobného se v poslední době podařilo vytvořit na úrovni škol zřizovaných obcemi, a to díky místním akčním plánům rozvoje vzdělávání (MAP), při jejichž přípravě, realizaci a hodnocení se setkávají partneři v území. Ředitel škol k takovému širokému sdílení svých zkušeností totiž dosud nikdy podobnou příležitost prakticky neměli.

■ Nicméně ministerský projekt byl uzavřen. Jak by z vašeho pohledu bylo na něj vhodné navázat?

Na zářijové konferenci k projektu v Praze jsem apeloval na to, aby MPSV pro další roky připravilo následný projekt, v jehož rámci by sociální pracovník na plný úvazek nefungoval pouze pro jednu obec, ale i pro další tři, čtyři, případně pro více okolních obcí – vždy však podle místních podmínek. Tak by se sociální pracovník stoprocentně obcemi využil a ty by rychle docenily jeho přínos.

Zprvu by plat sociálního pracovníka byl podpořen z prostředků projektu, ale následně by se na něj postupně skládaly obce. Uvedu pouze jeden sociální pracovník, jak by mohl být sociální pracovník obcemi rovněž vděčně využíván. Nedávno jsme ve Veselíčku obdrželi vyznamenání, že jsme byli soudem ustanoveni opatrovatelem jednoho místního občana, který je umístěn v psychiatrické léčebně mimo naši obec. Tím opatrovatelem tedy opět budu já, i když sociální pracovník by se tohoto úkolu také dobře zhostil.

Obecně k projektu sociálního bydlení mohu říci snad jen to, že v obcích vlastně doplácíme na skutečnost, že se ministerstva pro místní rozvoj a práce a sociálních věcí už dávno nedokázala domluvit, které z nich by zaštiťovalo citelně chybějící zákon o sociálním bydlení, neboť podle mých znalostí žádná jasná legislativa pro tuto oblast neexistuje. Ovšem musím také dodat, že spolupráce s MPSV, konkrétně s hlavní garantkou pilotního projektu Barborou Špicarovou Staškovou a jejím týmem byla z našeho pohledu výborná.

■ Zmínil jste některé možnosti spolupráce obcí. Ale už určité máte bohaté zkušenosti ze spolupráce Veselíčka s některými okolními obcemi, z nichž se do vaší obecní kompostárny sváží bioodpad. Jak tento projekt pokračuje?

Kompostárna vznikla na už uzavřené rekultivované skládce, přičemž bioodpad na ni i ze sousedních obcí sváží naše příspěvková organizace Služby obce Veselíčko.

Potvrdili jsme si tak, že spolupráce obcí je možná i v tomto směru, takže bychom nyní mohli začít uvažovat o společném svazu i směšného komunálního odpadu. To zde mimochodem fungovalo ještě za minulého starosty před zhruba patnácti roky, kdy byla ještě otevřená i skládka

Zastávám názor, že seniori si nezaslouží, aby na starší leckdy museli hledat odpovídající bydlení třeba i několik kilometrů, či desítek kilometrů od rodné obce a od svých nejbližších příbuzných a přátel.

a obec disponovala vlastním kuka vozem. V současné době tyto služby zajišťuje svazová firma, ale jsem přesvědčen o tom, že bychom společně s okolními obcemi zvládli svoz SKO vlastními silami – a levněji.

Jen musíme počkat na to, jakou konečnou podobu získá navrhovaná nová odpadová legislativa a kolik bude činit výše poplatku za ukládání odpadů na skládky, jaké třídící slevy budou zavedeny apod. Po říjnových volbách do zastupitelstev krajů, kdy se vedení Olomouckého kraje ujala minulá opozice, předpokládám, že nová politická reprezentace změní i dosavadní filozofii krajského systému nakládání s odpady.

Ta dosud více sázela na velká města, ale opomíjela možnosti efektivnější a pružnější spolupráce obcí v rámci mikroregionů při řešení celého cyklu nakládání s odpady až po jejich případné energetické využití. Koneckonců, v Olomouckém kraji žije více obyvatel na venkově než ve městech a například naše Sdružení místních samospráv ČR Olomouckého kraje, v jehož čele mám čest být, čítá 165 členských obcí – nejvíce ze všech organizací obcí krajů.

■ O dopadech koronavirové krize a vládních opatření na rozpočet obce jste už hovořil. Od kterých projektů jste ve Veselíčku neustoupil a které jste naopak museli odložit „na lepší časy“?

Kromě zmíněných sociálních bytů stavíme v místní části Tupec kanalizaci za dvacet milionů korun a od ní určitě neuhneme. Před několika týdny jsme obdrželi společné povolení na stavbu vodovodu Západní Veselíčko – to samozřejmě také nepropásneme. V Tupci jsme už stihli dokončit komplexní pozemkové úpravy a ve Veselíčku jsme v období jejich připomínkování. I to je akce, kterou bychom rádi dotáhli do konce, včetně obnovy starých polních cest a vytváření zelených pásů napříč velkými lány polí, stejně jako vybudování dvou vodních ploch.

Asi budeme váhat nad jinak pěkným projektem cyklostezky do Oseku nad Bečvou pod dálnicí D1 a určitě si budu muset na nějakou dobu nechat zajít chuť na vybudování rozhledny na Zámeckém kopci, byť by určitě byla atraktivním turistickým cílem. Odsunout budeme muset i stavbu garáží pro obecní komunální techniku.

Naštěstí jsme už opravili prakticky všechny naše kulturní památky, z nichž některé mají i status zapsaných památek.

Na to jsem opravdu hrdý. A hlavně jsme také už dali do pořádku zámecký park patříci obci, v jejímž středu se ostatně nachází. Je to takové naše „zelené náměstí“, hojně navštěvované místními lidmi. Ještě bychom tam rádi vylepšili síť okružových cestíček, ale to teď asi také bude muset počkat.

■ Co podle vás, pane starosto, koronavirová krize „vzala a dala obcím“? Plyne z ní pro municipality nějaké ponaučení?

Nás – a hlavně děti a jejich rodiče, pandemie covidu-19 hodně potrápila v případech obecní mateřské školy. Po letních prázdninách jsme ji kvůli pozitivnímu testu jedné z učitelek museli zavírat, pak jsme ji opět otevřeli – a nyní kvůli karanténě zase nefunguje. Ve druhé vlně byly určitým testem říjnové volby. Ale pro volební komisi jsme nakoupili plastové zástěny, které teď využíváme na radnici.

Na základě nařízení vlády jsme omezili fungování obecního úřadu pro veřejnost, ale po individuální domluvě umíme záležitosti občanů operativně řešit i mimo úřední hodiny. Hodně se nám teď vyplácí, že obec má hojně navštěvovaný facebookový profil, přehledné a stále aktuální webové stránky, že jsme zavedli službu Mobilní Rozhlas, která umožňuje i rozesílání textových zpráv občanům. Vydáváme obecní zpravodaj a poměrně nedávno jsme instalovali i nový bezdrátový obecní rozhlas z dotace programu EFEKT Ministerstva průmyslu a obchodu. To vše umožňuje velmi dobrou informovanost občanů, což je v této době obzvláště důležité.

Nicméně v kontrastu s jarní vlnou nákazy covid-19, kdy se také v naší obci hromadně šily roušky a rozvázeli jsme je díky hasičům i do okolních obcí, dnes pozorují u lidí určitou únavu z dlouhého kovidového období bez nějakého zřetelnějšího pomyslného světelka na konci tunelu.

Vláda mnoha svými kroky tuto únavu a nervozitu se snad ani nesnaží rozptýlit a zažehnat. Přitom už na jaře, kdy obce, bez jakékoliv výraznější pomoci z centra, místo vlády řešily v území množství náhle a neočekávaně vzniklých problémů, si vláda snad mohla uvědomit, že obce jsou základním fundamentem státu. To, zdá se, bohužel nepochopila dodnes, jak o tom svědčí i už uvedený příklad, kdy bez skrupulí sahá na peníze obcí v inkasu sdílených daní.

■ Na svém facebookovém profilu jste zaznamenal konverzaci s jedním ze svých pěti synů, dvanáctiletým Josefem. Josef: Politici jsou podivní. Vy: Já jsem taky politik, když jsem starosta. Josef: Ty jsi politik, který se nehodí do politiky. Vy: Proč? Josef: Protože nelžeš a taková vždycky prohrají. Komentáře k tomu dialogu byly hlavně ve smyslu: To je pravda. Je to tedy pravda?

Inu, dost často to pravda, žel, je. Ale věřím, že se Josef i všichni čtyři další moji synové dožijí doby, kdy to pravda nebude. Už kvůli nim to proto nesmíme dnes vzdávat. ■

IVAN RYŠÁVÝ